

Febrer 2005

POSTURA DE LA CAMPANYA “*PER LA PAU: PROU INVESTIGACIÓ MILITAR*” ENFRONT DEL “TRACTAT PEL QUE S’ESTABLEIX UNA CONSTITUCIÓ PER EUROPA”

El passat 29 de Gener, a Roma, els Caps d’Estat o de Govern de la UE van firmar l’anomenada Constitució Europea, que és sotmetrà a referèndum a l’Estat Espanyol el proper dia 20 de Febrer.

Malgrat que des de les institucions i molts mitjans de comunicació s’ha presentat aquesta “Constitució Europea” com un pas important en la construcció d’un continent en pau, més democràtic, just i solidari, a la societat civil s’han aixecat veus per denunciar que, a l’ hora de definir polítiques, el Tractat Constitucional pren camins que van en direcció contrària a aquests objectius. Així, aquesta “Constitució” consagra les polítiques globalitzadores neoliberals –i obre la porta a la privatització de serveis públics, no resol el tradicional dèficit democràtic de la UE, supedita els drets socials a l’economia de lliure mercat, redueix la política de seguretat a termes purament militars o no avança en l’extensió de drets a la població immigrant. Tot això, unit a l’escassa participació ciutadana que ha envoltat la seva elaboració, ha fet que nombrosos col·lectius, entitats i organitzacions –entre elles, algunes de les integrades en aquesta Campanya- hagin manifestat el seu rebuig i, fins i tot, hagin cridat al vot en contra o a l’abstenció.

Des de la Campanya “*Per la Pau: Prou investigació militar!*” volem també manifestar la nostra opinió sobre els aspectes que més ens interessin d’aquest Tractat, els relatius a la pau, la defensa, les polítiques de seguretat i, molt especialment, a la recerca i desenvolupament (R+D) amb finalitats militars. En efecte, i aquest és un fet insòlit entre les Constitucions, el Tractat institucionalitza la R+D militar, incorporant-la al seu articulat.

1. La “Constitució Europea” identifica “seguretat” amb defensa armada (art. I-41, III-309 a 312, etc.). Per aconseguir “seguretat”, el tractat proposa l’ampliació de les capacitats militars i la possibilitat d’intervencions fora del territori europeu; és a dir, un model de seguretat i defensa similar al dels EE.UU. I quasi no menciona altres mecanismes de resolució de conflictes que no siguin els purament militars.

2. La “Constitució Europea” ignora el veritable concepte de pau, que només és possible des de la justícia i les múltiples dimensions de la seguretat humana, que no es pot basar en la

defensa militar d'un territori i uns interessos sinó que implica la protecció de la vida i la dignitat humana en tot el planeta, el control de la globalització, la seguretat ecològica, social, etc.

3. La “Constitució Europea” permet que Europa faci la guerra en “missions fora de la Unió”. Si bé s'afirma que aquestes intervencions han de ser conformes als principis de la Carta de les Nacions Unides (art. I-41), el Tractat les menciona i regula explícitament, dedicant un article complert (el III-309). Encara més, admet com a objectius d'aquestes intervencions supòsits genèrics i de difícil delimitació, com “la lluita contra el terrorisme, entre altres coses mitjançant el suport prestat a tercers països per combatre'l al seu territori” (art III-309.1).

4. La “Constitució Europea”, lluny de substituir als exèrcits dels diferents països o a la OTAN, els converteix en peces fonamentals de la política de seguretat (art. I-41). Una política que, a més, es deixa en mans dels Governos: el Parlament Europeu tan sols serà “consultat” i “informat” (art. I-40).

5. La “Constitució Europea” no esmenta el desarmament ni renuncia a les armes nuclears, químiques o biològiques (les anomenades “de destrucció massiva”). Molt al contrari, aposta per la recerca, el desenvolupament, la fabricació i l'adquisició de nous armaments i promou, així, la despesa militar. La UE tindrà l'única Constitució del món on s'inclou un compromís de “millorar progressivament les capacitats militars” (art. I-41.3); la qual cosa tanca les portes a una política de desarmament. De fet, si un Estat de la UE volgués reduir la despesa militar, podria ser titllat “d'inconstitucional”.

6. La “Constitució Europea” contempla una ciència al servei de l'economia de lliure mercat, i no de la societat. En efecte, estableix que la política científica de la Unió tindrà per objectiu “afavorir el desenvolupament de la seva competitivitat, inclosa la de la seva indústria” (art. III-248.1) i que estimularà (per aquest ordre) “a les empreses, incloses les petites i mitjanes, als centres de recerca i a les universitats” a fi de que, entre altres, “les empreses aprofitin els avantatges del mercat interior” (art. III-248.2). En canvi, en tota la secció 9a del Capítol III, on es defineix la política de R+D de la Unió, no apareix ni una sola menció a les necessitats socials i mediambientals com a principis orientadors d'aquesta política.

7. La “Constitució Europea” aposta per la R+D militar. En contrast amb la clamorosa absència de la ciència amb finalitats socials, la Constitució Europea consagra la R+D militar al crear una Agència Europea de Defensa que, enlloc de substituir els corresponents organismes nacionals, ve a sumar-s'hi. Aquesta Agència treballarà en el “desenvolupament de les capacitats de defensa, la recerca, l'adquisició i el armament”, dependrà del Consell (és a dir, dels Governos nacionals), sols es mantindrà “en cas necessari” en contacte amb la Comissió i no rendirà comptes al Parlament Europeu.

8. La “Constitució Europea” proposa un increment de la despesa en R+D militar. Entre els objectius concrets d'aquesta Agència Europea de la Defensa, es citen explícitament (art III-311) “proposar projectes multilaterals per complir els objectius de les capacitats militars”, “donar suport a la investigació sobre tecnologia de defensa” i “aplicar qualsevol mesura oportuna per reforçar la base industrial i tecnològica del sector de la defensa”. En altres paraules, s'impulsaran més projectes de desenvolupament de nous armaments entre diversos països de la UE. I hem de recordar que la participació espanyola en alguns projectes d'aquest tipus ha contribuït de forma fonamental a la greu militarització de la R+D que s'ha produït al nostre país durant els darrers anys.

En resum, aquesta “Constitució Europea” assumeix una concepció estrictament militar de la seguretat. I aposta per reforçar el cicle armamentístic, promovent la R+D amb finalitats militars i la seva subjecció a interessos comercials, incrementant la despesa en armament i impulsant la indústria militar. Res més allunyat, doncs, de la opinió que sempre ha mantingut aquesta Campanya; on estem convençuts de que la ciència ha de generar coneixements bàsics i aplicats que millorin el benestar de les poblacions humanes i el seu entorn; no per desenvolupar noves armes que, en el millor dels casos, no es faran servir i, en el pitjor, seran eines de destrucció. La nostra oposició a la R+D militar, té, a més, profundes motivacions. La recerca militar és responsable de que els exèrcits hagin assolit un potencial de devastació sense precedents i de que el nombre de víctimes de les guerres, durant el darrer segle, no tingui comparació amb cap altre període històric. A més, no té cap utilitat social, no genera seguretat – més aviat al contrari –, impulsa la carrera d'armaments, alimenta les guerres al Tercer Món i consumeix una ingent quantitat de recursos que es podrien destinar a la recerca bàsica o amb finalitats socials. Lamentablement, la “Constitució Europea” deixa la porta oberta per que totes aquestes dinàmiques rebin un nou impuls.